

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 17/09-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. mája 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Mgr. D. H., K., zastúpenej advokátom JUDr. M. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 30/06 (predtým vedenom pod sp. zn. 29 C 892/01) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 30/06 (predtým vedenom pod sp. zn. 29 C 892/01) p o r u š i l základné právo Mgr. D. H., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Mgr. D. H. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Mgr. D. H. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 412,11 € (slovom štyristodvanásť eur a jedenásť centov), ktorú je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. S., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 21. januára 2009 č. k. II. ÚS 17/09-13 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. D. H., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 30/06 (predtým vedenom pod sp. zn. 29 C 892/01).

Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že: „Sťažovateľka dňa 11. 9. 2001 podala žalobu(...) o neplatnosť výpovede a náhradu mzdy na Okresný súd Košice II proti žalovanej Z. Toto konanie malo pridelené č. k. 29 C 892/01. (...)

Na pojednávaní dňa 6. 2. 2006 Okresný súd Košice II vyniesol rozsudok č. k. 29 C 892/01-153, v ktorom vyhovel žalobe sťažovateľky a určil, že výpoveď, ktorá jej bola daná 9. 4. 2001 je neplatná, žalovaná je povinná uhradiť žalobkyni trovy konania 15.681,- Sk a nárok na náhradu mzdy vylúčil na samostatné konanie.

Dňa 23. 3. 2006 žalovaná podala odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 29 C 892/01-153. (...)

Dňa 25. 9. 2006 Krajský súd v Košiciach č. k. 2 Co/145/2006-178 potvrdil rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania. Žalovanú zaviazal

zaplatiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v sume 2.848,- Sk. Spis bol doručený Okresnému súdu Košice II dňa 25. 10. 2006.

Konanie o náhradu mzdy malo pridelené č. k. 29 C 30/2006. (...)

Sťažovateľka sa domnieva, že jej vec, týkajúca sa neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhrady mzdy nie je skutkovo a právne zložitá, vymykajúca sa bežnej rozhodovacej činnosti. V týchto sporoch sa vychádza z právnej úpravy obsiahnutej v Zákonníku práce. Výklad a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj metodiku postupu všeobecných súdov v týchto sporoch. S poukazom na uvedené, zložitou veci nemožno akceptovať doterajšie trvanie konania.

Vo veci ide o pracovnoprávny spor, ktorý sa svojou povahou dotýka zabezpečovania životných potrieb sťažovateľky, pri ktorom dĺžka konania zohráva významnú úlohu a zdôrazňuje požiadavku na rýchly a efektívny postup všeobecného súdu pri rozhodovaní o právach a povinnostiach účastníkov. Pracovnoprávny spor svojou povahou a najmä spôsobeným následkom by mal patriť medzi prioritné a čo najrýchlejšie prejednávané. Nečinnosť vo veci súvisí s právnou neistotou a sťažovateľka sama ako aj jej rodina sa zavinením žalovanej strany ocitli v tiesnivej sociálnej situácii, keďže do nájdania nového zamestnania bola takmer rok nezamestnaná. Sťažovateľka konštatuje, že súd nevenoval pozornosť uvedenej povahe sporu a ani tomu, aký vplyv má vyriešenie tohto sporu na jej existenčné postavenie, hoci aj povaha tohto sporu determinuje chápanie zbytočných prietahov v prísnejšom meradle, než je to pri iných súdnych sporoch, ktoré nemajú priamy súvis s existenčnými otázkami účastníka.

Sťažovateľka je toho názoru, že nároky vyplývajúce z pracovných pomerov by mali súdy prejednávať bezodkladne, využívajúc pritom všetky spôsoby zamedzenia stavu akýchkoľvek prietahov v konaní a to tak zo strany účastníkov konania, ako aj súdu samotného. Sťažovateľka je presvedčená(...) že je to práve samotný súd, ktorý zapríčinil neprimeranú dĺžku konania, ktoré sa už vedie takmer 7 rokov. Podľa jej názoru, nespočetné množstvo úkonov súdu bolo nadbytočných, na vec sa nevzťahujúcich. Sťažovateľka nemá vedomosť o tom, že by ona sama svojím správaním zapríčinila akékoľvek prietahy v konaní.

(...) sťažovateľka považuje za odôvodnené priznať jej finančné zadostučinenie podľa článku 127 ods. 3 Ústavy SR.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadostučinenia vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadostučinenie podľa článku 41 Dohovoru a aplikoval ich na konkrétne fakty prípadu.

Sťažovateľka žiada zohľadniť dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá sťažovateľke vznikla v dôsledku obáv o ochranu jej práv, psychického napätia, pocitov sklamaní z neprimeranej dĺžky konania, v ktorom sa okrem iného usiluje aj o vyvrátenie nepriaznivého hodnotenia jej pracovných schopností a pracovnej morálky jej zamestnávateľom. Sťažovateľka žiada zohľadniť aj to, že predmet sporu je potrebný pre jej každodenný život a život jej rodiny, čo pochopiteľne veľmi ťažko znáša.

Pri neplatnom skončení pracovného pomeru sťažovateľka utrpela nielen značnú finančnú stratu, ale aj spoločenskú a duševnú ujmu. Okolie ju posudzovalo ako menej schopnú, čo jej spôsobovalo ťažkosti pri hľadaní nového zamestnania. Pracovala s mladými ľuďmi a bola verejne známa, preto sa jej osobitne dotklo, keď s ňou zamestnávateľ rozviazal pracovný pomer z dôvodov, ktoré považuje za vykonštruované a nepravdivé. Bola nútená si nájsť nové zamestnanie mimo svojej pôvodnej profesie, ktorému sa musela zaúčať a ktoré je aj menej spoločensky honorované.

Už samotnú túto skutočnosť pociťuje sťažovateľka ako neodškriepiteľnú krivdu spáchanú na nej zo strany zamestnávateľa. Už od začiatku konania preto akýkoľvek minimálny prieťah v konaní jej pocit krivdy len stupňoval. Po niekoľkých rokoch v nej napriek nespornosti jej nároku prieťahy vyvolávali až pocit nezmyselnosti všetkej snahy o dosiahnutie nápravy.

Sťažovateľka sa medzičasom stala poberateľkou starobného dôchodku. Zbytočné prieťahy majú vplyv aj na jej terajšiu životnú situáciu. Sťažovateľka s najväčšou pravdepodobnosťou poberá nižší dôchodok ako by jej patrilo, a ktorý jej zrejme bude priznaný po skončení konania. S tým súvisia ďalšie problémy s vybavovaním dokladov v súvislosti so zápočtom odpracovanej doby do dôchodku a s výpočtom výšky dôchodku. Dĺžka konania sa nepriaznivo prejavila aj na schopnosti sťažovateľky vyčíslit' náhradu mzdy, keďže po uplynutí tak dlhej doby už nemala k dispozícii potrebné mzdové listy.

Na základe týchto skutočností sa sťažovateľka domnieva, že by jej malo byť priznané primerané finančné zadosťučinenie vo výške 210.000,- Sk.

Od podania žaloby sťažovateľkou na Okresnom súde Košice II až doposiaľ uplynula doba takmer 7 rokov a jej vec doposiaľ nie je právoplatne skončená. Čas trvajúci skoro 7 rokov a prietahy v tomto konaní sú podľa úvah sťažovateľky neprimerane dlhé. Odo dňa podania žaloby o neplatnosť výpovede bolo o výpovedi právoplatne rozhodnuté až dňa 6.11.2006, teda po viac než 5 rokoch. Napriek tomu, že sa sťažovateľka podanou žalobou domáha vyslovenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhrady mzdy, pričom veci týkajúce sa skončenia pracovných vzťahov majú byť vecami prioritnými, jej nárok na náhradu mzdy z neplatnej výpovede jej doposiaľ nebol na osoh tak, ako jej to právna legislatíva platná v Slovenskej republike umožňuje.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1/ Právo sťažovateľa zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, bolo v konaní pred Okresným súdom Košice II pôvodne pod č. k. 29 C 892/01 a v súčasnosti pod č. k. 29C 30/2006 porušené.

2/ Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice II vo veci č. k. 29 C 30/2006 konal bez prietahov.

3/ Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 210.000,- Sk.

4/ Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke trovy konania, ktoré je povinný odporca sťažovateľke nahradiť.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. V. K., listom z 30. januára 2009 sp. zn. 1SprV/61/09 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 24. februára 2009.

2.1 Predseda okresného súdu uviedol chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Konanie v danej veci bolo na tunajšom súde pôvodne vedené pod sp. zn. 29C 892/01 a sťažovateľka v ňom mala procesné postavenie žalobkyne. Predmetnou žalobou sa domáhala vyslovenia neplatnosti výpovede a náhrady mzdy.

Dňa 2. 12. 2003 bola predsedovi súdu v tomto konaní podaná žalobkyňou sťažnosť na prietáhy v ňom. Sťažnosť bola posúdená ako nedôvodná.

V predmetnom konaní bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 6. 2. 2006, ktorý po potvrdení odvolacím súdom nadobudol právoplatnosť dňa 6. 11. 2006. Uvedeným rozhodnutím bolo v časti vyslovenia neplatnosti výpovede žalobkyňi vyhovené a nárok na náhradu mzdy bol vylúčený na samostatné konanie, ktoré je evidované pod sp. zn. 29C 30/06. V tomto konaní už žalobkyňa sťažnosť nepodala, z čoho vyplýva záver, že v tejto fáze konania voči postupu súdu nemala námietky a navyše pred podaním ústavnej sťažnosti nevyčerpala všetky prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základného práva účinne poskytuje. Vzhľadom na uvedené konštatovanie by bolo potrebné považovať ústavnému súdu podanú sťažnosť za neprípustnú. (...)

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti s prihliadnutím predovšetkým na fakt, že konanie je právoplatne skončené, považujem podanie ústavnej sťažnosti za predpokladu neakceptovania môjho názoru o jej neprípustnosti, za nedôvodné.

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na tom, aby ústavný súd konal vo veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasím s upustením od neho(...)“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedu okresného súdu zaujal toto stanovisko:

„(...) Sťažnosť na prietáhy v konaní vedenom pod č. k. 29C 892/01 som u predsedu súdu podala dňa 2. 12. 2003. Vtom čase bolo predmetom tohto konania nielen vyslovenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, ale aj priznanie náhrady mzdy. Občiansky súdny poriadok umožňuje takzvanú objektívnu kumuláciu nárokov. Túto možnosť som využila, keď jednou žalobou som sa na súde domáhala rozhodnutia o oboch nárokoch. Sťažnosť na prietáhy v konaní podaná u predsedu súdu dňa 2. 12. 2003 sa tak týka celého predmetu konania, teda nielen vyslovenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru, ale aj priznania náhrady mzdy.

Je pravdou, že v dôsledku vylúčenia nároku na náhradu mzdy na samostatné konanie, bolo konaniu pridelené nové číslo. Táto skutočnosť má však len evidenčný charakter pre potreby súdu a účastníkov konania. To, že som nepodala ďalšiu sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod novým číslom, automaticky neznamená, že som v tejto fáze nemala voči postupu súdu žiadne námietky. Práve naopak, moja nespokojnosť sa neustále zvyšovala, keďže napriek podaniu sťažnosti u predsedu súdu sa postup súdu ešte viac spomaľoval a prietahy narastali. Z tohto dôvodu som sa rozhodla podať ústavnú sťažnosť, keďže sťažnosťou u predsedu súdu som žiadnu nápravu nedosiahla. Pred podaním ústavnej sťažnosti som tak vyčerpala všetky prostriedky, ktoré mi zákon na ochranu môjho základného práva účinne poskytuje, preto nie je dôvod v tomto smere považovať moju ústavnú sťažnosť za neprípustnú.

V súvislosti s obranou súdu, že konanie je právoplatne skončené, preto je podanie ustavenej sťažnosti nedôvodné uvádzam nasledovné:

Aj keď rozsudok súdu zo dňa 4. 12. 2008, ktorým mi bola priznaná náhrada mzdy medzičasom nadobudol právoplatnosť, neznamená to, že konanie vo veci je právoplatne skončené. Do dnešného dňa totiž okresný súd nerozhodol o trovách konania, aj keď trovy právneho zastúpenia som vyčíslila a na súde podala už dňa 8. 12. 2008.

Ústavnú sťažnosť som podala dňa 23. 07. 2008. V čase pred podaním sťažnosti bol postup súdu vo veci veľmi pomalý a zdĺhavý, napríklad pojednávania súd nariaďoval raz za polrok. Až po podaní sťažnosti sa postup súdu zmenil a stal sa efektívnym. Odrazu bolo možné nariadiť termín pojednávania každé dva týždne a súd tak bol schopný vec rozhodnúť za niekoľko mesiacov. Postup súdu po tom ako zistil, že vo veci bola podaná ústavná sťažnosť len potvrdzuje jej opodstatnenosť. Ak by súd k veci pristupoval od začiatku s takouto starostlivosťou, mohla byť moja vec právoplatne skončená do jedného roka od podania žaloby.

Právna vec, týkajúca sa neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhrady mzdy nieje skutkovo a právne zložitá, nevymyká sa bežnej rozhodovacej činnosti. V týchto sporoch sa vychádza z právnej úpravy obsiahnutej v Zákonníku práce. Výklad a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj metodiku postupu všeobecných súdov v týchto sporoch. S poukazom na uvedené, zložitou veci nemožno akceptovať doterajšie trvanie konania. Vo veci ide

o pracovnoprávny spor, ktorý sa svojou povahou dotýka zabezpečovania mojich životných potrieb, pri ktorom dĺžka konania zohráva významnú úlohu a zdôrazňuje požiadavku na rýchly a efektívny postup všeobecného súdu pri rozhodovaní o právach a povinnostiach účastníkov. Pracovnoprávny spor svojou povahou a najmä spôsobeným následkom by mal patriť medzi prioritné a čo najrýchlejšie prejednávané. Nečinnosť vo veci súvisí s právnou neistotou a ja sama ako aj moja rodina sme sa zavinením žalovanej strany ocitli v tiesnivej sociálnej situácii, keďže do nájdania nového zamestnania som bola takmer rok nezamestnaná. Súd nevenoval pozornosť uvedenej povahe sporu a ani tomu, aký vplyv má vyriešenie tohto sporu na moje existenčné postavenie, hoci aj povaha tohto sporu determinuje chápanie zbytočných prietahov v prísnejšom meradle, než je to pri iných súdnych sporoch, ktoré nemajú priamy súvis s existenčnými otázkami účastníka.

Predmetom konania pred okresným súdom bola neplatnosť výpovede a náhrada mzdy. Ako konštatuje okresný súd vo svojom rozhodnutí, pre použitie výpovedného dôvodu zo strany žalovanej nebola splnená ani jedna podmienka v čase dania výpovede. Navyše žalovaná neponúkla sťažovateľke pred daním výpovede pre ňu vhodné pracovné miesto, pričom takýmto voľným pracovným miestom disponovala. Skončenie pracovného pomeru výpovedou teda trpelo takými závažnými chybami a nedostatkami, že pri efektívnom postupe súdu bolo možné o neplatnosti výpovede a náhrade mzdy rozhodnúť prakticky už na prvom pojednávaní. Preto aj keď vo veci bolo súdom nariadených množstvo pojednávaní, zaslaných množstvo výziev obom účastníkom, či už za účelom vyjadrenia alebo doplnenia dôkazov, podľa názoru sťažovateľky je konanie pred okresným súdom poznačené zbytočnými prietahmi v dôsledku neefektívnej činnosti súdu ako celok.

Z vyššie uvedených dôvodov považujem podanie ústavnej sťažnosti za dôvodné.

Zároveň oznamujem, že netrvám na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Súhlasím s tým, aby ústavný súd od ústneho pojednávania upustil.

V tejto súvislosti si uplatňujem trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v zmysle ust. 11 ods.2 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb(...)

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 29 C 30/06 (predtým vedeného pod sp. zn. 29 C 892/01):

Dňa 11. septembra 2001 podala sťažovateľka Okresnému súdu Košice II žalobný návrh proti Z. (ďalej len „žalovaná“), „o neplatnosť výpovede a náhradu mzdy“. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 29 C 892/01.

Dňa 23. októbra 2001 okresný súd vyzval žalovanú, aby sa vyjadrila k žalobe a aby zaslala súdu súvisiacu dokumentáciu.

Dňa 22. novembra 2001 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovanej k veci a boli doručené listinné dôkazy.

Dňa 8. februára 2002 súd vyzval sťažovateľku, aby zaujala stanovisko k vyjadreniu žalovanej.

Dňa 22. februára 2002 sťažovateľka požiadala súd o vyhotovenie a zaslanie fotokópií listín, ktoré boli priložené k vyjadreniu žalovanej.

Dňa 8. marca 2002 súd oznámil právnej zástupkyňi žalovanej, že môže nahliadnuť do spisu a osobne si urobiť fotokópie žiadaných listín.

Dňa 10. apríla 2002 súd nariadil vo veci termín pojednávania na 27. jún 2002.

Dňa 18. apríla 2002 sťažovateľka zaujala písomné stanovisko k vyjadreniu žalovanej.

Dňa 27. júna 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. november 2002 z dôvodu ďalšieho dokazovania.

Dňa 21. novembra 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. marec 2003 z dôvodu predvolania ďalších svedkov.

Dňa 13. decembra 2002 právny zástupca žalovanej navrhol súdu vykonanie dôkazov.

Dňa 11. februára 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 5. jún 2003 z dôvodu ďalšieho dokazovania.

Dňa 20. mája 2003 bolo pojednávanie nariadené na 5. jún 2003 odročené na neurčito „z dôvodu práceneschopnosti sudkyne“.

Dňa 28. júla 2004 sťažovateľka požiadala súd „o vytýčenie termínu pojednávania“.

Dňa 3. augusta 2004 súd nariadil vo veci termín pojednávania na 28. október 2004.

Dňa 25. októbra 2004 právny zástupca žalovanej založil do spisu súvisiace listiny.

Dňa 28. októbra 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 2. november 2004 z dôvodu vyhlásenia rozsudku.

Dňa 2. novembra 2004 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 29 C 892/01-114, ktorým bol žalobný návrh zamietnutý.

Dňa 7. januára 2005 sťažovateľka podala odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 28. januára 2005 súd zaslal odvolanie sťažovateľky žalovanej, aby sa k nemu mohla vyjadriť.

Dňa 22. februára 2005 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“), aby rozhodol o opravnom prostriedku.

Dňa 16. septembra 2005 krajský súd uznesením č. k. 5 Co 64/05-130 zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 27. októbra 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 6. decembra 2005 súd nariadil vo veci termín pojednávania na 2. február 2006.

Dňa 2. februára 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 6. február 2006 z dôvodu vyhlásenia rozsudku.

Dňa 6. februára 2006 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 29 C 892/01-153, ktorým súd určil, že napadnutá výpoveď daná žalovanou je neplatná. Nárok sťažovateľky na náhradu mzdy bol vylúčený na samostatné konanie.

Dňa 23. marca 2006 žalovaná podala odvolanie proti rozsudku č. k. 29 C 892/01-153.

Dňa 5. apríla 2006 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní žalovanej.

Dňa 25. septembra 2006 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 145/06-175 rozsudok okresného súdu č. k. 29 C 892/01-153 „v napadnutom vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania“ potvrdil.

Dňa 26. októbra 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 8. marca 2006 nadobudol právoplatnosť rozsudok č. k. 29 C 892/01-153 vo vylúčenej časti (o náhrade mzdy) a bol zapísaný pod sp. zn. 29 C 30/06.

Dňa 12. apríla 2007 zákonná sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby pripojila spis sp. zn. 29 C 892/01.

Dňa 16. apríla 2007 bol súvisiaci spis pripojený.

Dňa 18. apríla 2007 sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu upresnila petit svojho žalobného návrhu a urgovala nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 19. apríla 2007 súd zaslal žalovanej upresnený návrh na vyjadrenie a vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila, či súhlasí s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania.

Dňa 20. apríla 2007 sťažovateľka oznámila súdu, že nesúhlasí s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania.

Dňa 10. septembra 2007 súd nariadil vo veci pojednávanie na 22. november 2007.

Dňa 17. septembra 2007 súd vyzval žalovanú, aby oznámila výšku priemernej mzdy sťažovateľky za rozhodné obdobie.

Dňa 5. októbra 2007 žalovaná reagovala na výzvu súdu.

Dňa 22. novembra 2007 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. február 2008 z dôvodu ďalšieho dokazovania.

Dňa 3. januára 2008 súd požiadal úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, M. K. a špeciálnu základnú školu o zaslanie dôkazov.

Dňa 18. januára 2008 úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, špeciálna základná škola a 28. januára 2008 M. K. reagovali na žiadosti súdu.

Dňa 21. februára 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. apríl 2008 z dôvodu ďalšieho dokazovania.

Dňa 18. marca 2008 súd požiadal S. p. o oznámenie skutočností potrebných na rozhodnutie v danej veci.

Dňa 2. apríla 2008 S. p. reagovala na dopyt súdu.

Dňa 28. apríla 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu ďalšieho dokazovania.

Dňa 6. mája 2008 súd opätovne požiadal S. p. o oznámenie skutočností potrebných na rozhodnutie v danej veci.

Dňa 19. mája 2008 S. p. reagovala na ostatný dopyt súdu.

Dňa 20. mája 2008 právny zástupca žalovanej doručil súdu „*Výpočet priemerného zárobku*“ sťažovateľky.

Dňa 30. mája 2008 sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu upresnila svoju žalobu vzhľadom na uvedený výpočet priemerného zárobku žalovanou stranou, s ktorým sa stotožnila.

Dňa 22. septembra 2008 súd nariadil vo veci pojednávanie na 23. október 2008.

Dňa 23. októbra 2008 bolo pojednávanie odročené na 13. november 2008, pretože sa nedostavili účastníci konania. Sťažovateľka ospravedlnila svoju neúčasť zo zdravotných dôvodov.

Dňa 13. novembra 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. december 2008 s tým, že vo veci budú vykonané ďalšie dôkazy.

Dňa 20. novembra 2008 žalovaná zaslala súdu požadované údaje.

Dňa 4. decembra 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 29 C 30/06-130, ktorým bolo žalobe sťažovateľky o náhradu mzdy v podstate vyhovené. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. januára 2009.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že predmet tohto konania pred ústavným súdom bol už vymedzený uznesením ústavného súdu z 21. januára 2009 č. k. II. ÚS 17/09-13, ktorým bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky, vo vzťahu k postupu Okresného súdu Košice II „*v konaní vedenom pod sp. zn. pod sp. zn. 29 C 30/06 (predtým pod sp. zn. 29 C 892/01)*“, pričom ústavný súd neposudzoval využitie prostriedkov nápravy (teda sťažnosti na zbytočné priesťahy podanej predsedovi okresného súdu) zo strany sťažovateľky formálne, ale materiálne.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo teda posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 30/06 (predtým vedenom pod sp. zn. 29 C 892/01) došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priesťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie

účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávného konania je „*neplatnosť výpovede a náhradu mzdy*“, t. j. vec, ktorej povaha (spor o existenciu pracovného pomeru, ktorý je zdrojom príjmov sťažovateľky) si vyžadovala osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od zložitosti veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitnosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že viac ako šesť ročné trvanie preskúmvaného konania (od podania návrhu 11. septembra 2001 do 4. decembra 2008) je už samo osebe najmä vzhľadom na povahu veci bezpochyby neprimerané.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že okresný súd bol v danej veci opakovane krátkodobo, ale aj dlhodobo nečinný, a to konkrétne od 20. mája 2003 do 3. augusta 2004 (štrnásť mesiacov), od 20. apríla 2007 do 10. septembra 2007 (päť mesiacov) a od 30. mája 2008 do 22. novembra 2008 (päť mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne dvoch rokov okresný súd nevykonával

vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 4. decembra 2008 bol v predmetnej veci na okresnom súde vyhlásený rozsudok č. k. 29 C 30/06-130, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 210 000 Sk, teda 6 970,72 €, pretože „(...) žiada zohľadniť dĺžku zbytočných prietahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá sťažovateľke vznikla v dôsledku obáv o ochranu jej práv, psychického napätia, pocitov sklamaní z neprimeranej dĺžky konania, v ktorom sa okrem iného usiluje aj o vyvrátenie nepriaznivého hodnotenia jej pracovných schopností a pracovnej morálky jej zamestnávateľom. Sťažovateľka žiada zohľadniť aj to, že predmet sporu je potrebný pre jej každodenný život a život jej rodiny, Čo pochopiteľne veľmi ťažko znáša.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, na význam konania pre sťažovateľku, ako aj vzhľadom na to, že napadnuté konanie už bolo právoplatne skončené, považuje za primerané v sume 2 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia zo 16. júna 2008, spísanie sťažnosti z 10. júla 2008 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 24. februára 2009). Za dva úkony vykonané v roku 2008 patrí odmena v sume dvakrát po 105,42 € a režijný paušál dvakrát po 6,31 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2009 prislúcha odmena v sume 115,90 € spolu s režijným paušálom 6,95 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 346,31 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 65,80 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 412,11 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. mája 2009